

# Regionalisering - Voorstel voor een gezamenlijk project

Vóór de Verandering, November 2006

## Begrippen

Regionalisering is een verzamelterm voor beleid en praktijken van producenten, consumenten en overheden om producties en consumpties in hun gebieden aan elkaar te verbinden; ofwel: om binnen hun leefgebieden een hogere graad van zelfvoorziening te bereiken. Het begrip regio kan op verschillende niveaus worden gehanteerd. In de door ons geëntameerde discussie gaat het om de volgende niveaus:

- het binnensstatelijke niveau, bijvoorbeeld steden met de hun omringende omgeving;
- het grensoverstijgende niveau, bijvoorbeeld de regio Tilburg-Turnhout;
- het internationale niveau, bijvoorbeeld de landen van Zuidelijk Afrika of de Europese Unie.

## Regionalisering als reactie op de neoliberale globalisering

Regionalisering is geen nieuw begrip. Na de Tweede Wereldoorlog is in o.a. Nederland veel overheidsbeleid gericht op de ontwikkeling van specifieke regio's als bijvoorbeeld Zuid-Limburg en Noordoost-Groningen. Noemenswaard is ook het beleid van (ecologische) verduurzaming van productie (inclusief vervoer) en consumptie in bepaalde regio's. Bijvoorbeeld, de Provincie Noord-Brabant is op dit terrein actief. Een derde veld van initiatieven vergelijkbaar met regionalisering betreft de opbloei van (vooral) private en (ook) publieke activiteiten die er (in feite) op gericht zijn om op een sociaal en/of ecologisch verantwoorde manier lokale en regionale functies aan elkaar te koppelen. Daarvan zijn de circuits van de natuurwinkels, de biologische landbouw, de kringloopbedrijven en de afvalverwerking belangrijke voorbeelden.

Het specifieke van ons initiatief ligt in onze kritiek op het neoliberale beleid zoals dat vanaf eind jaren zeventig wereldwijd dominant is geworden. Dat beleid heeft verschillende kenmerken waaronder de handelsliberalisering, de liberalisering van het kapitaalverkeer, de privatisering en de daarmee verbonden "terugtrekkende overheid", en *last but not least* het beleid gericht op "economische groei", in de praktijk de groei van het bruto binnenlands product - BBP. Onze kritiek op dat beleid betreft vooral de gevolgen daarvan. Daaronder de sterk gegroeide kwetsbaarheid van veel regio's wereldwijd, de toenemende inkomensongelijkheid, de voortdurende grootschalige armoede, de afnemende voedselzekerheid, de *outward-orientedness* waardoor de belangen van de lokale bevolking nog meer dan voorheen gemarginaliseerd worden, en niet in het minst allerlei concrete milieueffecten welke tot uitdrukking komen in onder meer de overbelasting van de biologische capaciteit van de aarde. Dergelijke en andere sociale en ecologische effecten worden niet in rekening gebracht

van de bedrijven en overheden en evenmin van de gebruikers van de zo voortgebrachte goederen en diensten waaronder de (eind-) consumenten. In deze zin blijven ze onzichtbaar wat opnieuw een manifestatie is van de ontoereikendheid van de heersende economische beleidsinstrumenten. In vele andere opzichten blijven deze effecten niet onzichtbaar omdat zij het dagelijkse leven van steeds meer mensen sterk negatief beïnvloeden. Overigens zijn deze effecten niet voorbehouden aan de ontwikkelingslanden. Wij merken die ook in ons dagelijks leven, bijvoorbeeld de omvangrijke milieuschades en de blijvende marginalisering van sociale "onderlagen" in Nederland, de sterk gestegen kosten van de energievoorziening, de verpaupering van boerengezinnen, en ook de toenemende migratie van Zuid naar Noord welke steeds dramatischer vormen aanneemt.

Ons initiatief komt dus voort uit de kritiek op de neoliberale economie. Het is sterk bepaald door motiveringen als de rechten van de mens, de solidariteit met de miljarden gedepriveerden en de ecologische crisis. Het is ook gekoppeld aan acties tegen de WTO en het Europees landbouwbeleid. Onze opvattingen veronderstellen een ander overheidsbeleid. Bijvoorbeeld een andere manier van vaststelling van prijzen waarbij alle ecologische en sociale kosten worden meegenomen, een hogere graad van bescherming van binnenlandse producties als de voedsellandbouw (via handelstarieven, quota en subsidies), en een collectief beheer van voorzieningen op gebieden als water en energie.

Ons initiatief heeft daarbij de volgende kenmerken:

- gericht op het ontwikkelen en ondersteunen van zowel de kritiek als alternatieven;
- met daarbij aandacht voor de wereldeconomie als geheel en voor gedepriveerde bevolkingsgroepen en het milieu binnen ontwikkelingslanden en binnen Nederland;
- met het hanteren van het begrip regionalisering op verschillende niveaus;
- en het hanteren van criteria die uitdrukking zijn van ecologische en sociale noodzakelijkheden inclusief het belang van een directere greep van mensen op hun leefomgeving;
- daarbij focussen wij op de deelproblematieken voedsel, energie en water;
- en proberen wij te komen tot een samenwerking met zowel organisaties actief op het macroniveau (als WISE, OIKOS, BothEnds, XminY, Vereniging Solidair, SOMO, CEO, Stichting Aarde, Platform ABC, Milieudefensie, PEACE, NOVIB, etc.) als die werkzaam op het niveau van concrete "bewuste" activiteiten als natuurwinkels, de biologische landbouw, pergolaconstructies, de kringloopbedrijven en de afvalverwerking; en ook "knooppunten" als Omslag en Biologica.

## **Plan van aanpak**

### *Doel*

Het doel van het project is het binnen sociale bewegingen in Nederland bevorderen van enerzijds de kritiek op de nu overheersende vormen van globalisering en schaalvergroting, en anderzijds het inzicht in de aard en

mogelijkheden van alternatieve strategieën van economische regionalisering waarbij ecologische en sociale duurzaamheid voorop staat.

#### *Werkwijze en fasering*

Centraal in het project staat het entameren van discussies tussen mensen die deel hebben aan de verschillende sociale bewegingen. Daarbij de volgende fasering:

Probleemstellende en voorstellende workshops: Wat is er mis met de op dit moment overheersende vormen van mondialisering? Welke alternatieve strategieën en praktijken van regionalisering zijn aanwijsbaar? Aan welke maatstaven dienen alternatieve strategieën van regionalisering te voldoen? Welke voorwaarden dienen hiervoor vanuit overheden worden geschapen?

De actieve deelname wordt beperkt tot een 20 tal personen actief bij verschillende organisaties en/of concrete initiatieven. Anderen kunnen als toehoorders deelnemen. De procedure daarbij is vergelijkbaar met die gevolgd bij het WTO project en het MEV project (zie [www.globalalternatives.nl](http://www.globalalternatives.nl)), nl. dat actieve deelnemers papers voorbereiden die ingaan op boven genoemde vragen en die de basis vormen voor de discussies. De workshops worden afgerond met een voorlopige basistekst over regionalisering. Een eerste workshop zal op 26 januari 2007 plaatsvinden.

Een landelijke Dag van Alternatieven te houden in september 2007, met als centraal thema: Regionalisering, en met deelname van niet alleen ons bestaand netwerk van organisaties (zie de eerder genoemde organisaties) maar ook organisaties uit de kringen van biologische landbouw, natuurwinkels, kringloopbedrijven, afvalverwerking en water- en energievoorziening. De opzet van deze dag is vergelijkbaar met die van de vorige. Wel zou dan een veel duidelijker afronding moeten plaatsvinden, bijvoorbeeld een discussie over een (door een werkgroepje vanuit de workshops voorbereid) manifest over regionalisering.

Een afrondende publicatie over noodzaak en voorstellen van regionalisering, vergelijkbaar met die van *Vóór de Verandering* over WTO en MEV.

Publieke presentatie van en discussie over de publicatie, vergelijkbaar met bijvoorbeeld het Brinkhorst Tribunaal, of de MEV petitie gericht aan de Tweede Kamer.